

WROCLAW XXXV

WOJEWÓDZKI URZĄD STATYSTYCZNY
WROCLAW 1980

35 LAT WROCŁAWIA

Do użytku służbowego

Egz. nr.

WOJEWÓDZKI URZĄD STATYSTYCZNY
WROCŁAW 1980

ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

mgr Jacek Kaleta
mgr Zbigniew Ociepko
mgr Bożena Szczupakowska
mgr Wiesława Mazur

WYKRESY:

Marceli Bełko
mgr Michał Chwyszczuk
mgr Kornelia Wrońska

REDAKCJA TECHNICZNA:

Tomasz Kuliński

*Dane do opracowania przygotował zespół
pracowników Wojewódzkiego Urzędu
Statystycznego*

Publikacja stanowi specjalne opracowanie Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego we Wrocławiu przygotowane z okazji 35—rocznicy powrotu Wrocławia do Macierzy.

Prezentuje ona w formie tekstowo—tabelarycznej jak i bogatej części graficznej podstawowe informacje (w retrospekcji źródłowo dostępnej) charakteryzujące rozwój Wrocławia.

Skalę 35—letniego dorobku uświadamia zestawienie obrazu miasta z 1945 r. — kiedy było ono terenem rumowisk i zgłiszcz — z Wrocławiem dzisiejszym, czwartą co do wielkości aglomeracją wielkomiejską w kraju, jednym z czołowych ośrodków przemysłu, nauki i kultury.

W niniejszym opracowaniu zamieszczono też informacje o województwie wrocławskim od okresu jego powołania w aktualnym kształcie, tj. od 1975 r.

Mając na uwadze charakter wydawnictwa pominięto w nim w zasadzie wyjaśnienia metodyczne i uwagi szczegółowe, zamieszczane w rocznikach statystycznych.

Wojewódzki Urząd Statystyczny pragnie tą drogą wyrazić podziękowanie wszystkim instytucjom i osobom, które poprzez udostępnienie danych bądź ich opracowanie przyczyniły się do wydania tej publikacji.

JACEK K A L E T A
DYREKTOR

Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego
we Wrocławiu

Wrocław, kwiecień 1980 r.

1948

**Światowy Kongres
Intelektualistów**

W OBRONIE POKOJU

1978

**Międzynarodowa Konferencja
Intelektualistów**

WROCŁAW-MIASTO POKOJU

WCZORAJ I DZIŚ WROCŁAWIA

Wrocław w dniu 7 maja 1945 roku, w swym pierwszym dniu powrotu do Macierzy, był terenem ogromnych rumowisk, wielkim cmentarzyskiem, kamienną wyludnioną pustynią. Naoczny świadek zniszczenia miasta, niemiecki ksiądz Peikert, w swoich kronikach pod datą 17 luty 1945 r. pisał m.in. "...Rodzi się pytanie jak będzie można zastąpić te domy i mieszkania, kto w przyszłości usunie te olbrzymie zwały gruzu?..."

Odpowiedzi na to pytanie udzielił naród polski, udzielili ci, którzy sprawili, że Wrocław przeżywa w warunkach Polski Ludowej swój wspaniały okres rozkwitu.

Wrocław, 621-tysięczne w 1939 roku miasto, w dniu wyzwolenia liczył sto kilkanaście tysięcy osób. Zniszczeniu uległo 70 % majątku trwałego. Place i ulice na długości 300 km pokrywało 18 mln m³ gruzu. Główny węzeł komunikacyjny był nieczynny. Ponad 80 % maszyn i urządzeń fabrycznych trzeba było uznać za stracone. W gruzach leżało 400 zakładów przemysłowych. Urządzenia komunalne w znacznej części nie funkcjonowały. Nie było prądu i wody.

Od dnia wyzwolenia miasto szybko odżywało za sprawą napływających doń grup ludności polskiej i organizującej się sprawnie jednolitej administracji gospodarczej. W pierwszym okresie zagospodarowania miasta główny wysiłek skierowany był na usunięcie zniszczeń wojennych oraz zorganizowanie życia gospodarczego i stworzenie warunków zaspokojenia potrzeb społecznych.

Spis z 14 lutego 1946 roku wykazał, że we Wrocławiu zamieszkiwało wówczas 168 tys. osób, z czego 58 tys. Polaków. Liczba polskiej ludności rosła w szybkim tempie. Symbolem dynamizmu z jakim Wrocław podnosił się do życia była odbudowa przemysłu. W zniszczonej w 80 % fabryce wagonów już po 6 miesiącach wyprodukowano pierwszą węglarkę, wykładow na Uniwersytecie i Politechnice słuchało w tym czasie 3 tys. studentów, a już 8 września 1945 roku odbyła się premiera „Halki” w Operze Wrocławskiej. W końcu 1945 roku zorganizowanych było 11 szkół podstawowych, 1 liceum ogólnokształcące, powstał Teatr Dramatyczny, pracowały pierwsze kina, a z głośników radiowych płynęły polskie transmisje wrocławskiej radiostacji.

W trzy lata od zakończenia wojny pokazano we Wrocławiu imponujący powojenny dorobek całości polskich ziem zachodnich i północnych pod nazwą „Wystawa Ziem Odzyskanych”. Pamiętnym wydarzeniem tego samego roku, w skali nie tylko krajowej, był odbywający się we Wrocławiu — wówczas jeszcze w scenerii gruzów i wojennych zniszczeń — I Światowy Kongres Intelktualistów w Obronie Pokoju. Dał on początki światowemu ruchowi obrońców pokoju, a Wrocławowi miano Miasta Pokoju. Po raz drugi intelektualiści zjechali z całego świata do Wrocławia w 1978 roku — w 30-lecie I-go Kongresu. Obradowali oni już w 600-tysięcznym mieście, tętniącej życiem wielkiej metropolii.

Obraz dzisiejszego wszechstronnie rozwiniętego Wrocławia, w zestawieniu z ponurym widokiem miasta 1945 roku — miasta pełnego ruin i zgłiszcz — mówi o skali dokonań w okresie 35-lecia. Trzeba było na to lat niełatwej, a niekiedy i niespokojnej pracy jego mieszkańców. Ich to wysiłkiem w okresie 35 lat od zakończenia II wojny światowej dokonały się w mieście ogromne przemiany. Wrocław stał się dużym, trzecim w kraju ośrodkiem naukowym i akademickim, czwartym ośrodkiem przemysłu, wielkim centrum życia kulturalnego. Miasto w pełni odbudowano i rozbudowano, wyrosły nowe osiedla mieszkaniowe, budowane są dalsze.

TURYSTYKA

PRZEMIANY DEMOGRAFICZNE I SPOŁECZNO-ZAWODOWE

LUDNOŚĆ

W okresie trzydziestopięciolecia Wrocław charakteryzowały specyficzne zmiany zachodzące w liczbie jak i strukturze ludności. Wiązało się to z pozostaniem w mieście, bezpośrednio po zakończeniu działań wojennych, części ludności niemieckiej i jednocześnie napływem zróżnicowanych etnicznie grup ludności polskiej.

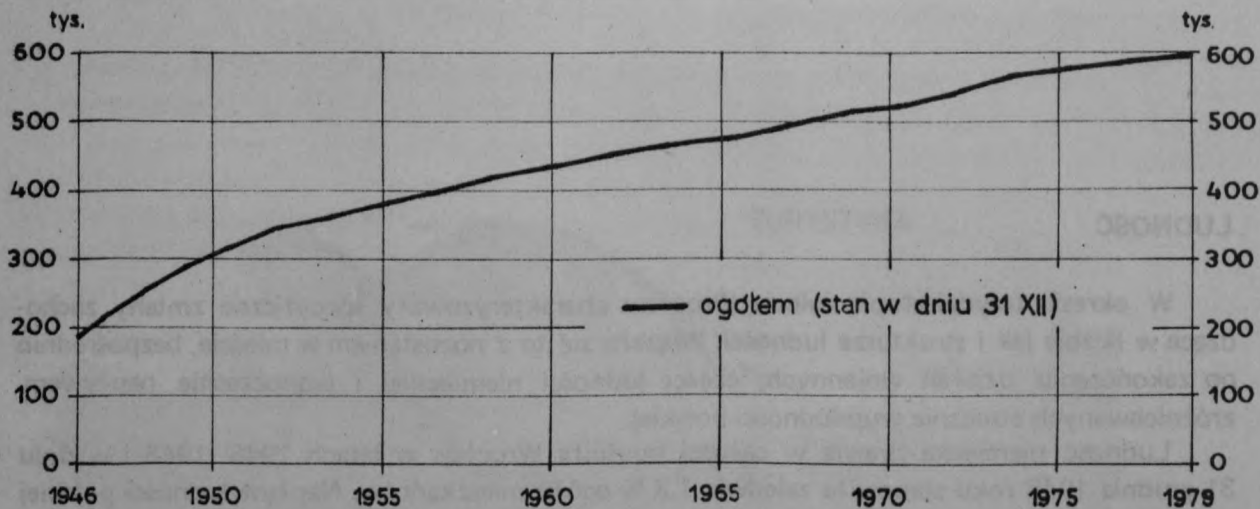
Ludność niemiecka prawie w całości opuściła Wrocław w latach 1946–1948 i w dniu 31 grudnia 1948 roku stanowiła zaledwie 1,3 % ogółu mieszkańców. Napływ ludności polskiej natomiast stawał się z roku na rok coraz większy. O ile w 1945 roku osiedliło się we Wrocławiu 32 tys. osób, to w roku następnym już 130 tys. osób. W końcu 1946 roku Wrocław liczył 184,8 tys. mieszkańców. W pierwszej fali osadniczej przybyłej do Wrocławia ponad cztery piąte stanowili mieszkańcy wsi i małych miast. Największą grupę (74 % ogółu napływowej ludności) stanowili przesiedleńcy, drugą wielką grupę – repatrianci.

Ten ludzki konglomerat niósł ze sobą różne zwyczaje i różną kulturę bytowania. Była to jednakże ludność rdzennie polska, dla której czynnikiem integrującym stało się poczucie więzi narodowej i potrzeba zespolenia wysiłków przy odbudowie miasta. Napływający do Wrocławia ludzie byli przeważnie ludźmi młodymi, którzy ściągali tu swoich bliskich, znajomych, przyjaciół. Te ruchy migracyjne, a także naturalny przyrost ludności znajdowały swój wyraz w rosnącej stale i gwałtownie liczbie mieszkańców.

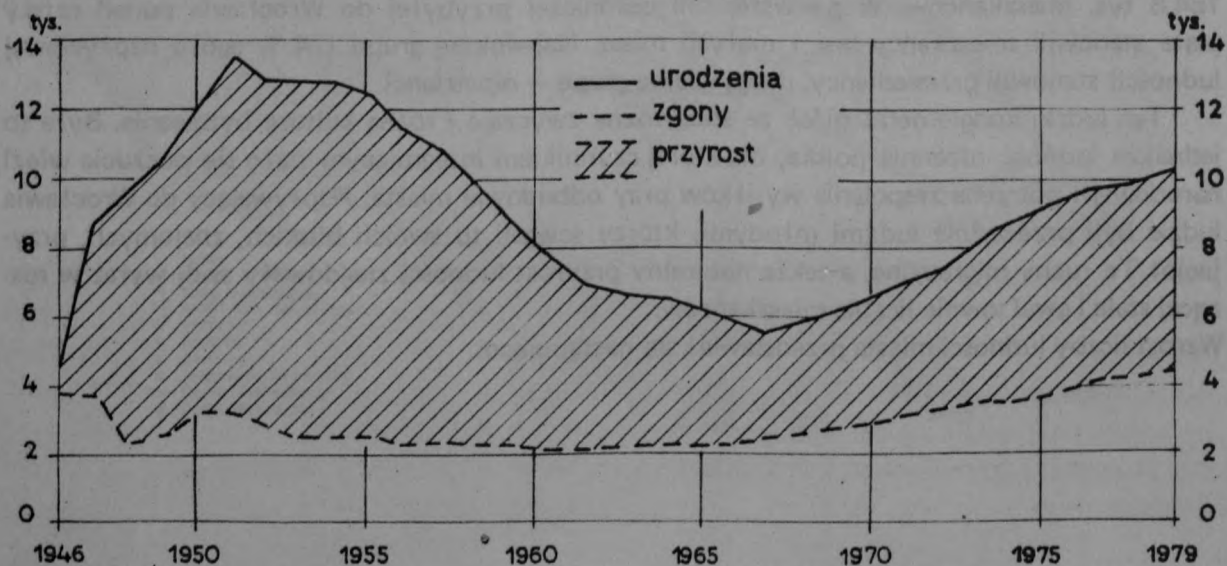
Wzrost liczby ludności miasta przedstawiał się następująco:

LUDNOŚĆ

Rozwój

Ruch naturalny

LUDNOŚĆ w tysiącach	1946	1950	1960	1970	1979
	stan w dniu 31 XII				
O g ó ł e m	184,8	315,0	438,2	526,0	608,4
Mężczyźni	79,5	153,1	215,5	254,3	291,0
Kobiety	105,3	161,9	222,7	271,7	317,4

Proces integracji grup społecznych trwał krótko i można powiedzieć, że w końcu lat pięćdziesiątych uległ zakończeniu. Obecnie społeczność wrocławska jest jednolita, tym bardziej że 50 % mieszkańców miasta to osoby urodzone w tym mieście. Jest to więc społeczność nie tylko zintegrowana, ale i młoda. Prawie 70 % mieszkańców to ludzie w wieku produkcyjnym, a około 25 % stałych mieszkańców nie osiągnęło 16 lat. Młodość społeczeństwa Wrocławia była zawsze cechą szczególną tego miasta. W 1950 roku 24 %, w 1960 roku aż 33,5 %, a w 1970 roku 23 % ludności miasta nie przekroczyło 16 lat, natomiast ludność w wieku produkcyjnym stanowiła w tych latach odpowiednio 66,6, 58,8 i 66,4 %.

Charakterystycznym dla obrazu kształtowania się społeczeństwa wrocławskiego, dla dynamizmu jego wzrostu i jego młodości jest fakt zawarcia w latach 1946–1979 177 tysięcy związków małżeńskich i urodzenia się tutaj 304 tysięcy dzieci.

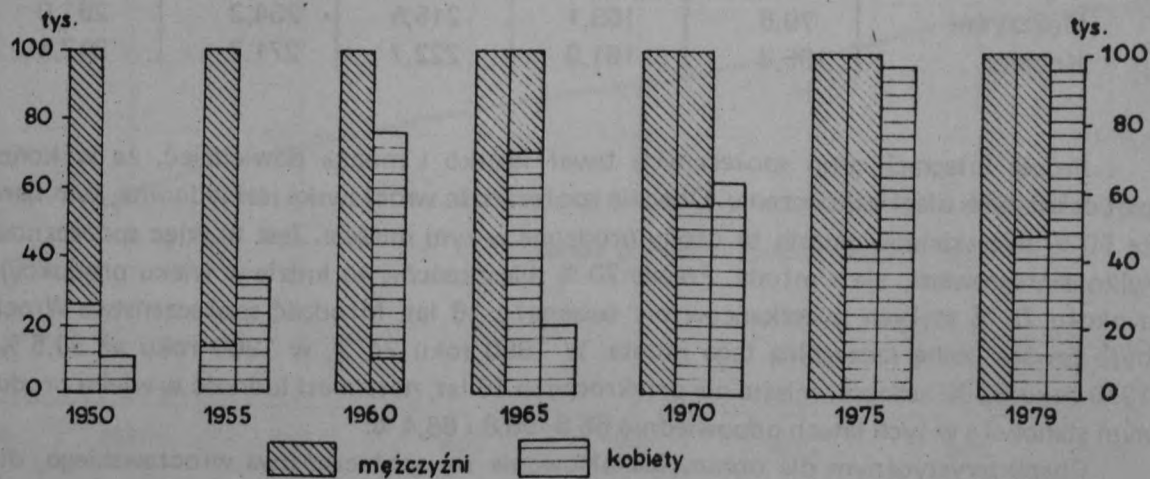
Ilustrując procesy ruchu naturalnego trzeba podkreślić, że szczególnie w pierwszych 10 latach po wyzwoleniu Wrocławia przyrost naturalny był tutaj wyjątkowo wysoki. Przedstawia to poniższa tabela:

PRZYROST NATURALNY	1946	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1979
W liczbach bezwzględnych	467	8735	9991	6001	4065	3796	5390	5829
Na 1000 ludności	2,7	31,5	26,7	14,0	8,6	7,3	9,4	9,7

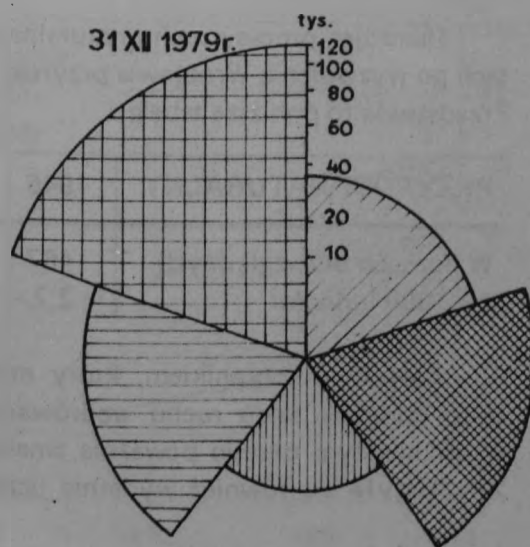
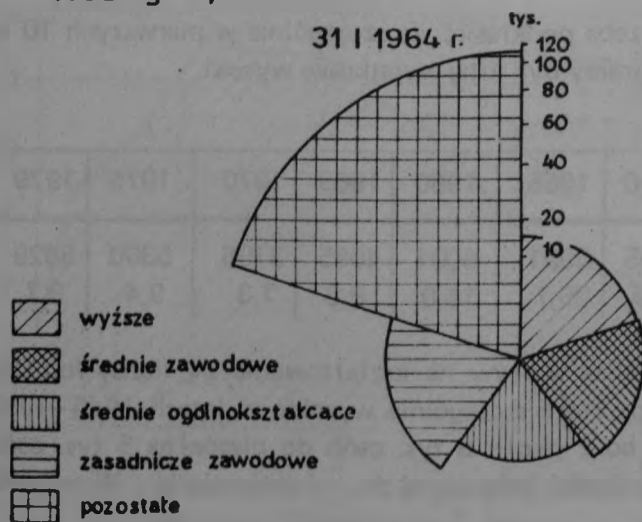
Poważnym czynnikiem, który miał dalszy wpływ na kształtowanie się liczby ludności, było dodatnie saldo ruchu wędrówkowego, które szczególnie wysokie w latach 1945–1950, w późniejszym okresie poważnie zmalało, bo z około 8 tys. osób do niespełna 5 tys. osób. Zmniejszyła się również wydatnie liczba ludności imigrującej do – i emigrującej z Wrocławia.

ZATRUDNIENIE (GOSPODARKA USPOŁECZNIONA)

Według płci (stan w dniu 31 XII)

Według wykształcenia

ZATRUDNIENIE

Proces dynamicznej odbudowy i gospodarczego rozwoju miasta pozostawał w ścisłym związku z szybkim wzrostem zatrudnienia. W rezultacie zmian politycznych i gospodarczych głównym źródłem utrzymania stała się praca zarobkowa szczególnie w sferze pozarolniczych działów gospodarki, które stały się również źródłem utrzymania ludności zawodowo nieczynnej. Źródła utrzymania ludności Wrocławia w latach 1950–1978 przedstawiały się następująco:

LUDNOŚĆ w tysiącach UTRZYMUJĄCA SIĘ:	1950	1960	1970	1978
z pracy poza rolnictwem	280,3	376,4	445,5	507,2
w tym czynna zawodowo	140,3	177,6	253,3	305,7
z pracy w rolnictwie	8,1	9,2	12,1	9,9
ze źródeł niezarobkowych	20,5	44,9	68,0	79,8

Na podkreślenie zasługują tu następujące tendencje: wzrost w ostatnim 20-leciu odsetka czynnych zawodowo oraz systematyczny w całym okresie wzrost odsetka utrzymujących się ze źródeł niezarobkowych (rencistów, emerytów itp.).

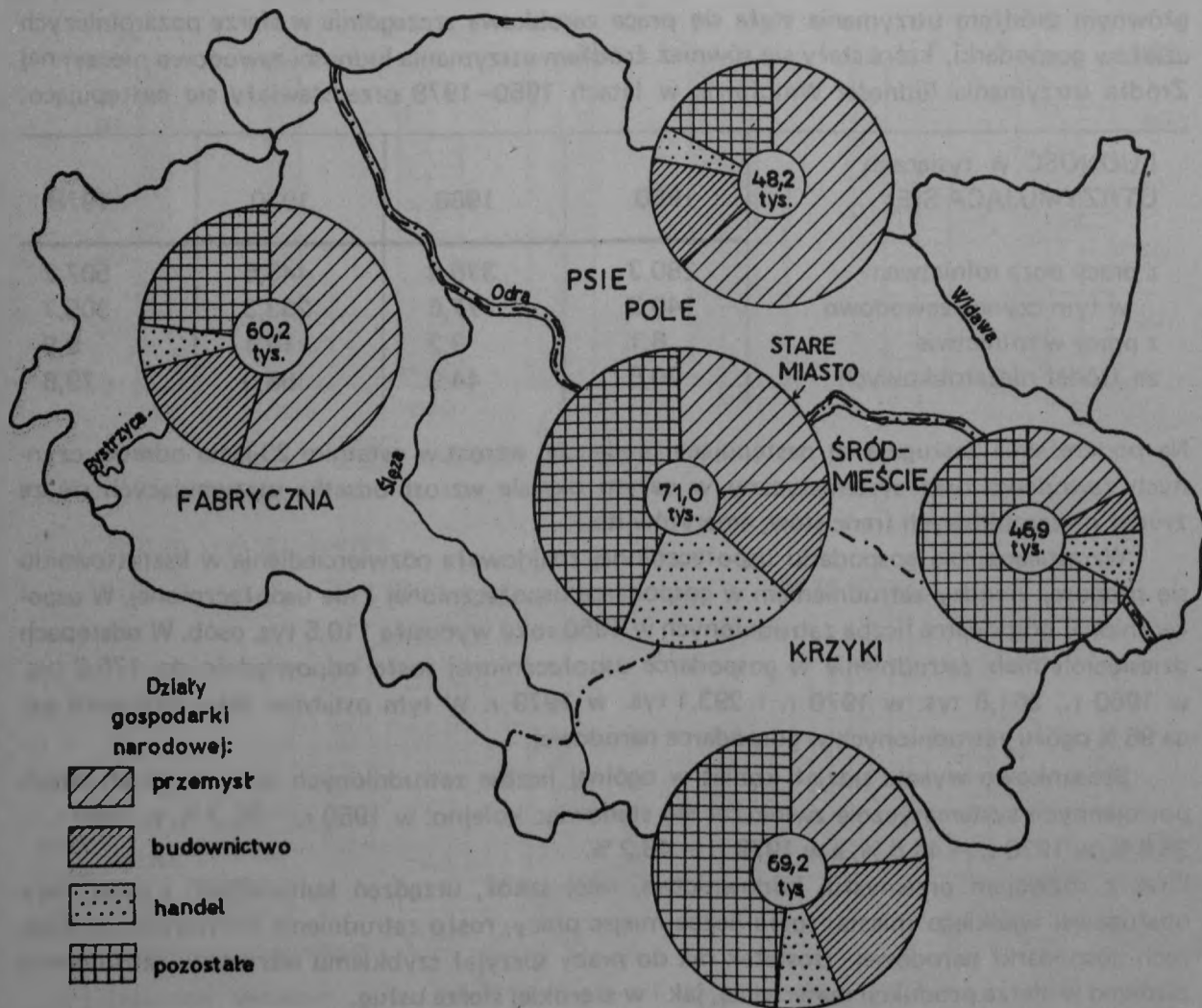
Wzrastająca rola gospodarki uspołecznionej znajdowała odzwierciedlenie w kształtowaniu się proporcji między zatrudnieniem w gospodarce uspołecznionej i nie uspołecznionej. W uspołecznionej gospodarce liczba zatrudnionych w 1950 roku wynosiła 110,5 tys. osób. W odstępach dziesięcioletnich zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej rośnie odpowiednio do 175,8 tys. w 1960 r., 261,8 tys. w 1970 r. i 293,1 tys. w 1979 r. W tym ostatnim roku stanowiło już ca 96 % ogółu zatrudnionych w gospodarce narodowej.

Stosunkowo wysoki udział kobiet w ogólnej liczbie zatrudnionych we wszystkich latach powojennych systematycznie zwiększał się stanowiąc kolejno: w 1950 r. — 32,3 %, w 1960 r. — 36,6 %, w 1970 r. — 44,5 %, a w 1979 r. — 48,2 %.

Wraz z rozwojem przemysłu, budownictwa, sieci szkół, urzędzeń kulturalnych i całej sfery usługowej wielkiego miasta, rosła liczba miejsc pracy, rosło zatrudnienie we wszystkich działach gospodarki narodowej. Dostatek rąk do pracy sprzyjał szybkiemu wzrostowi zatrudnienia zarówno w sferze produkcji materialnej, jak i w szerokiej sferze usług.

ZATRUDNIENIE (GOSPODARKA USPOŁECZNIONA)

Według dzielnic i działów gospodarki narodowej w 1979r. (stan w dniu 31 XII)

Zatrudnienie w gospodarce uspołecznionej w głównych działach gospodarki narodowej kształtowało się następująco:

DZIAŁY GOSPODARKI NARODOWEJ	1950	1960	1970	1979
	w tysiącach osób			
Przemysł	43,7	70,0	104,3	102,1
Budownictwo	14,9	22,9	35,9	41,3
Oświata, nauka i kultura	7,4	15,1	26,4	39,6
Ochrona zdrowia, opieka społeczna i kultura fizyczna	3,7	7,8	14,3	22,1

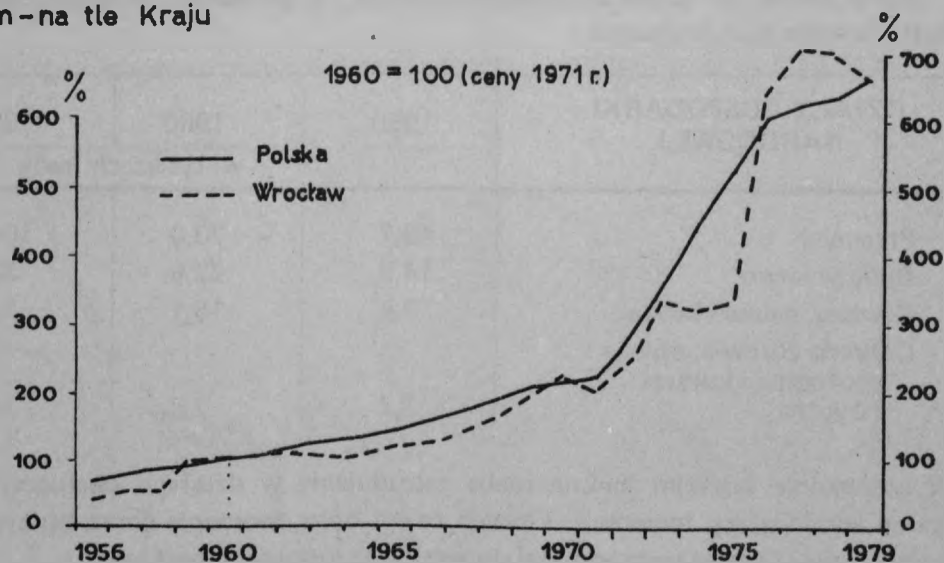
W szczególnie szybkim tempie rosło zatrudnienie w działach usługowych. Był to rezultat starań administracji terenowej, których celem było tworzenie coraz lepszych warunków opieki, wypoczynku i kształcenia rosnącej dynamicznie ludności Wrocławia.

Z upływem czasu następowały korzystne zmiany w strukturze kwalifikacji zatrudnionych. Ilustruje to poniższe zestawienie:

NA 1000 ZATRUDNIONYCH PRZYPADAŁO OSÓB Z WYKSZTAŁCENIEM:	1958	1964	1968	1973	1978
zasadniczym zawodowym	77	109	151	178	183
średnim zawodowym i policealnym	64	85	117	172	203
wyższym	59	81	90	109	126

INWESTYCJE (GOSPODARKA USPOŁECZNIONA)

Ogółem - na tle Kraju

Według rodzajów nakładów (ceny 1971r.)

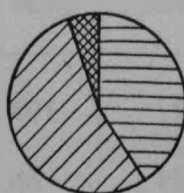
1956-60

1,1 mld zł^{a)}

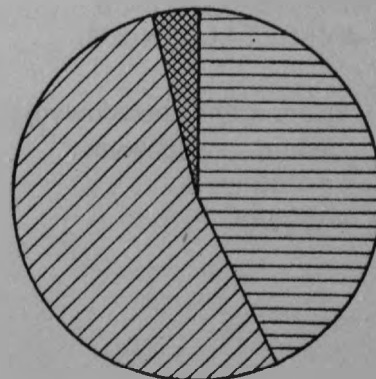
1966-70

2,9 mld zł^{a)}

1976-79

11,4 mld zł^{a)}

- roboty budowlano-montażowe
- maszyny i urządzenia
- inne nakłady inwestycyjne

a) Wartość średnia roczna z wymienionego okresu

ROZWÓJ GOSPODARCZY

INWESTYCJE

Potrzeby inwestycyjne Wrocławia były od początku ogromne. Wynikały one ze skali zniszczeń wojennych miasta, a więc potrzeb jego pełnej odbudowy, a następnie intensywnego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Wartość inwestycji zrealizowanych we Wrocławiu w gospodarce uspołecznionej w latach 1961–1979 (w cenach 1971 r.) przedstawiała się następująco:

WARTOŚĆ INWESTYCJI	1961–1965	1966–1970	1971–1975	1976–1979
W milionach złotych	9046	14291	24376	45618
Poprzedni okres 5-letni = = 100	164,4	158,0	170,6	187,1

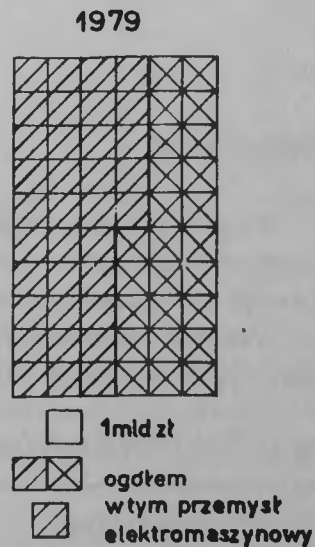
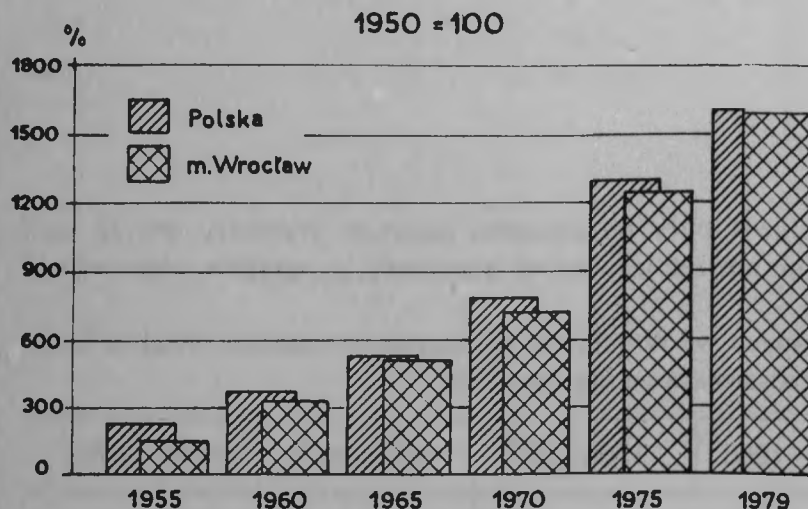
Zdecydowane przyspieszenie tempa inwestowania, które nastąpiło w latach siedemdziesiątych, jest zjawiskiem, jakie powszechnie obserwowano w całej gospodarce; wiąże się ono z silnym zdynamizowaniem rozwoju gospodarki narodowej po 1970 roku.

Najwyższy udział w wartości inwestycji w latach 1961–1979 we Wrocławiu miały przemysł oraz gospodarka komunalna i mieszkaniowa. Inwestycje przemysłowe pochłonięły 34,3 %, a komunalne i mieszkaniowe 25,8 % ogółu nakładów inwestycyjnych.

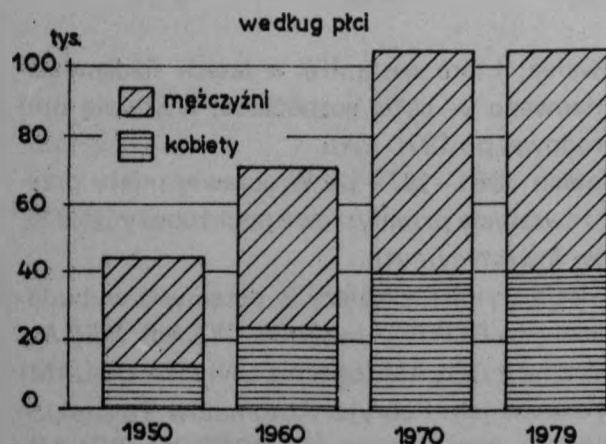
Z ważniejszych efektów inwestycyjnych 35-lecia wymienić należy w przemyśle wybudowanie m.in.: Wrocławskich Zakładów Elektronicznych ELWRO (obecnie CKSAiP MERA-ELWRO), Wrocławskich Zakładów Lamp Elektronicznych DOLAM (obecnie UNITRA DOLAM) a także rozbudowę i modernizację takich przedsiębiorstw jak: Fabryka Automatów Tokarskich PONAR-WROCŁAW, Zakłady Zmechanizowanego Sprzętu Domowego PREDOM-POLAR,

PRZEMYSŁ (USPOŁECZNIONY)

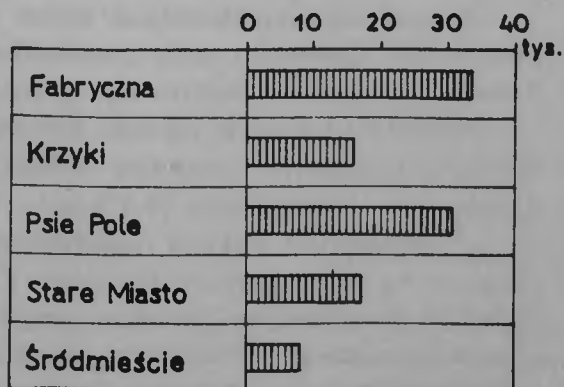
Produkcja globalna (ceny stałe)

Zatrudnienie (stan w dniu 31 XII)

według dzielnic w 1979 r.

Zakłady Hutniczo—Przetwórcze Metali Nieżelaznych HUTMEN, Wrocławskie Zakłady Chemii Gospodarczej POLLENA czy Wrocławskie Zakłady Sprzętu Grzejnego PREDOM—WROZAMET.

Poza przemysłem istotnymi efektami procesów inwestycyjnych w mieście było oddanie do użytku 99,7 tys. mieszkań o 317,5 tys. izb, modernizacja układu komunikacyjnego, szczególnie trasy W—Z (w tym Placu Dzierżyńskiego), wprowadzenie miejskiej komunikacji autobusowej, unowocześnienie — tramwajowej. Rozwiązano lub w trakcie inwestycyjnego rozwiązania znajduje się szereg problemów związanych z przebudową układu komunikacyjnego, z dostawami wody pitnej, ciepła itp.

W 35—leciu wybudowano 50 przedszkoli i 74 szkoły, ponad dwadzieścia nowych ważniejszych obiektów dydaktycznych i badawczych szkół wyższych. Na Placu Grunwaldzkim zbudowano miasteczko akademickie, a ponadto w różnych częściach miasta wybudowano nowe domy akademickie łącznie dla ponad 11 tys. studentów.

Na użytek społeczeństwa oddano 16 przychodni rejonowych, 8 przemysłowych przychodni specjalistycznych, 17 żłobków; zmodernizowano szpitale im. J. Babińskiego i im. Rydygiera oraz rozbudowano szpital w Brochowie; zbudowano dwa domy rencistów, zakład dla przewlekle chorych, Centrum Diagnostyki Medycznej DOLMED, centralne laboratorium i pawilon ginekologiczno—położniczy przy szpitalu im. J. Babińskiego, pawilon telegammaterapii przy Specjalistycznym Zespole Onkologicznym.

Kultura wzbogaciła się o budynek Filharmonii i centralny pawilon wystawowy przy ulicy Wita Stwosza, wystawiono pomnik Wojska Polskiego na Skowroniej Górze.

Baza hotelowa w mieście powiększyła się o 2 nowoczesne hotele PANORAMA i NOVOTEL; do końca roku oddany będzie trzeci hotel WROCŁAW. Ponadto oddano społeczeństwu szereg kompleksów sportowych, m.in: WKS „Śląsk” z krytymi basenami, saunami, boiskami i kortami tenisowymi, sztuczne lodowiska DOLMEL i TORPIAST, a wrocławski Stadion Olimpijski otrzymał nowoczesne oświetlenie.

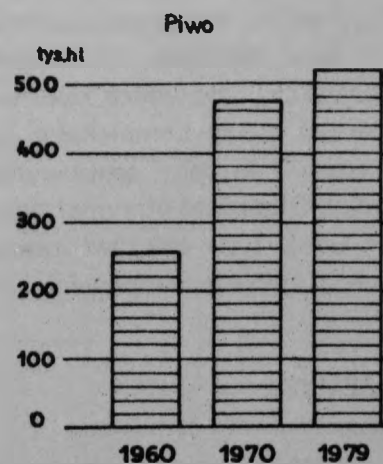
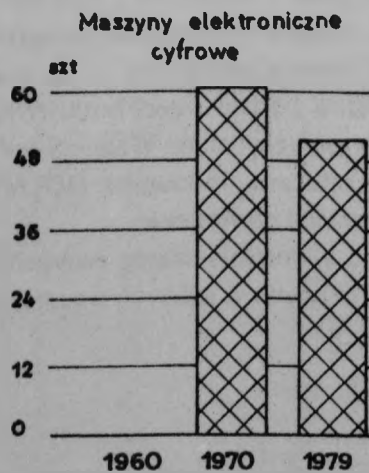
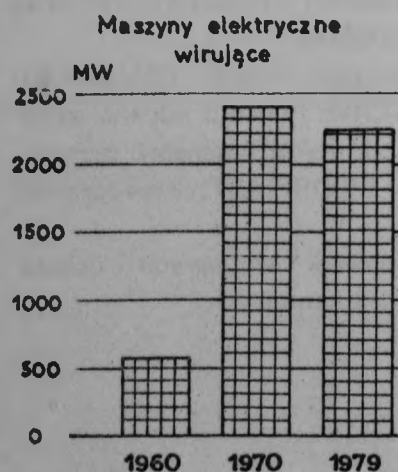
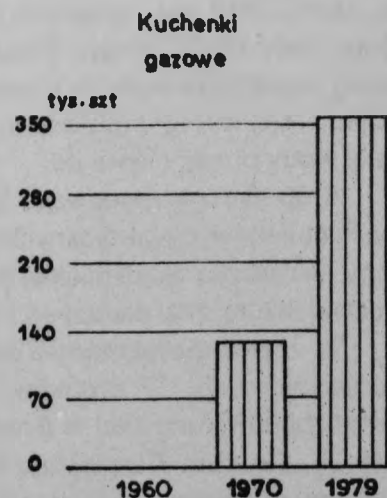
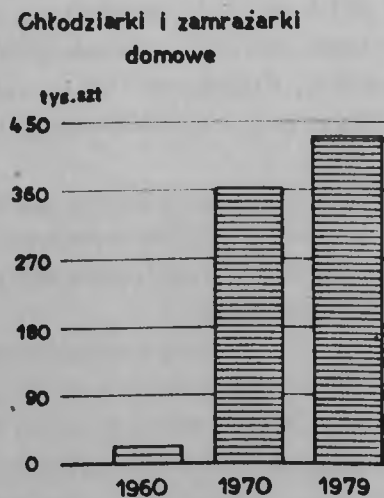
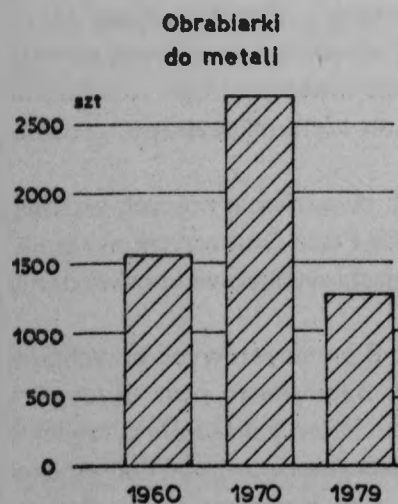
Obok tych efektów powstało w mieście szereg nowych placówek handlowych i usługowych, głównie pawilonowych i położonych w nowych osiedlach mieszkaniowych.

PRZEMYSŁ

Wrocław od najdawniejszych czasów był silnym ośrodkiem przemysłowym. Rozbudowany w okresie ostatniego 35-lecia przemysł wrocławski — reprezentowany aktualnie przez blisko

PRZEMYSŁ (USPOŁECZNIONY)

Produkcja ważniejszych wyrobów

700 zakładów uspołecznionych — jest jedynym w kraju producentem pralek automatycznych, kolejowych trójczłonów elektrycznych i wagonów osobowych. Wytwarza 60 % krajowej produkcji chłodziarek i zamrażarek, 37 % kuchenek gazowych, 23 % elektrycznych maszyn wirujących.

Wrocławski przemysł jest ponadto producentem maszyn elektrycznych wirujących, elektronicznych maszyn cyfrowych i automatów sterujących procesami technologicznymi, ładowarek kopalnianych, komór wędzarniczych, urządzeń udojowych dla średnich i dużych ferm hodowlanych, automatów tokarskich, ciężkich przyczep samochodowych dla budownictwa, motorowych barek rzecznych.

Oprócz produkcji dóbr inwestycyjnych rozwinięty jest we Wrocławiu przemysł wyrobów rynkowych, w tym głównie przemysł odzieżowy, rolno—spożywczy, chłodniczy, chemii gospodarczej, meblarski i wyrobów papierowych.

12 % ogółu produkcji przemysłowej miasta Wrocławia kierowane jest na eksport do prawie 60 krajów świata. Największymi eksporterami wrocławskimi są: Centrum Komputerowych Systemów Automatyki i Pomiarów MERA—ELWRO, Kombinat PZL—HYDRAL, Fabryka Farb i Lakierów POLIFARB, zakłady odzieżowe OTiS i INTERMODA, Zakłady Wytwórcze Maszyn Elektrycznych DOLMEL, Zakłady Hutniczo—Przetwórcze Metali Nieżelaznych HUTMEN, Wrocławskie Zakłady Spirytusowe POLMOS i spółdzielczość pracy.

Produkcja globalna (liczona w cenach porównywalnych z 1971 r.) osiągnęła w 1979 roku 15—krotnie wyższy poziom w porównaniu z produkcją globalną wytworzoną w 1950 r. W tym samym okresie zatrudnienie w przemyśle wzrosło o 138 %.

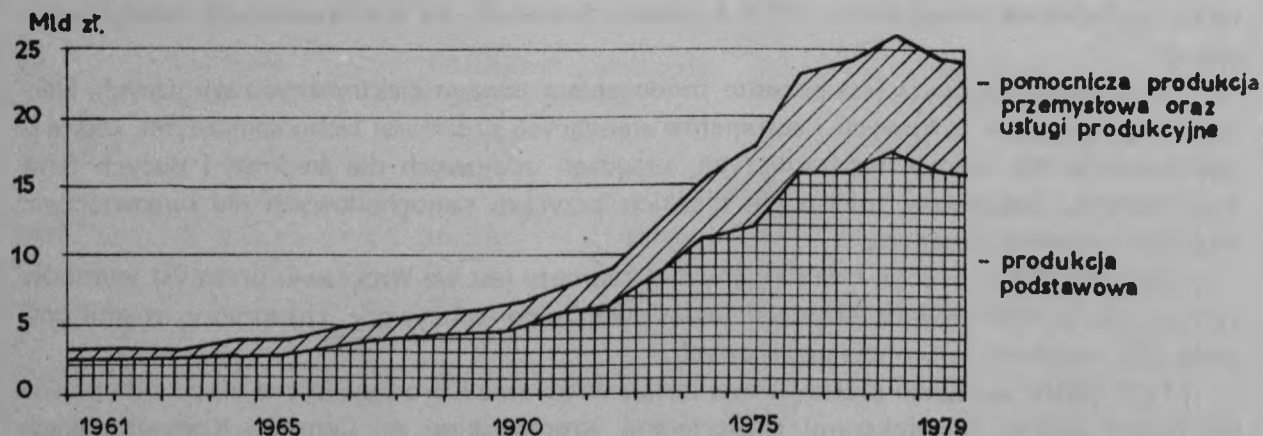
Dynamikę produkcji globalnej i zatrudnienia w przemyśle ilustruje zestawienie:

	1950	1960	1970	1979
Produkcja globalna (ceny stałe) w mld zł	3,8	12,7	27,5	59,0
Zatrudnienie (stan w dniu 31 XII) w tys.	43,7	70,0	104,3	104,2

Aktualnie w przemyśle Wrocławia pracuje ok. 36 % ogółu zatrudnionych w gospodarce uspołecznionej miasta.

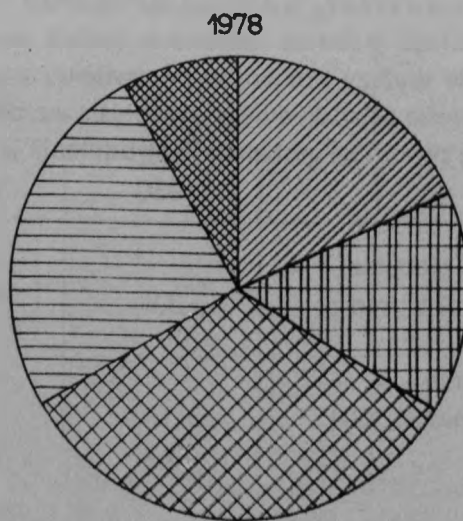
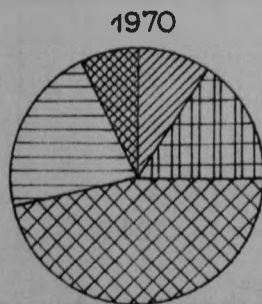
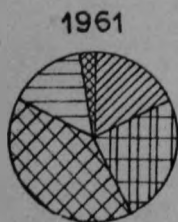
BUDOWNICTWO (GOSPODARKA USPOŁECZNIONA)

Obrót globalny przedsiębiorstw budowlano-montażowych (ceny bieżące)

Produkcja podstawowa przedsiębiorstw budowlano-montażowych według rodzajów budownictwa (ceny bieżące)

- ogólne (bez mieszkaniowego)
- mieszkaniowe
- produkcyjno-usługowe
- inżynierskie (lądowe i wodne)
- pozostałe

BUDOWNICTWO

Z racji olbrzymich potrzeb związanych z odbudową i szybkim rozwojem gospodarki miasta i całego Dolnego Śląska powstały we Wrocławiu liczne przedsiębiorstwa budowlane, których liczba w 1979 roku wynosiła 61.

Wartość produkcji przedsiębiorstw budowlano—montażowych, mających siedzibę na terenie miasta Wrocławia, w niektórych latach okresu 1961—1979 przedstawiała się następująco:

	1961	1965	1970	1975	1978	1979
Obrót globalny w mln zł (c. bieżące)	3235	4097	6695	17864	26152	24389
Produkcja budowlano— montażowa w mln zł ogółem	2601	2968	4796	12213	17310	15833
w tym w odsetkach (ogółem = 100) wykonana na terenie miasta Wrocławia	41,9	35,7	33,2	33,4	35,5	.

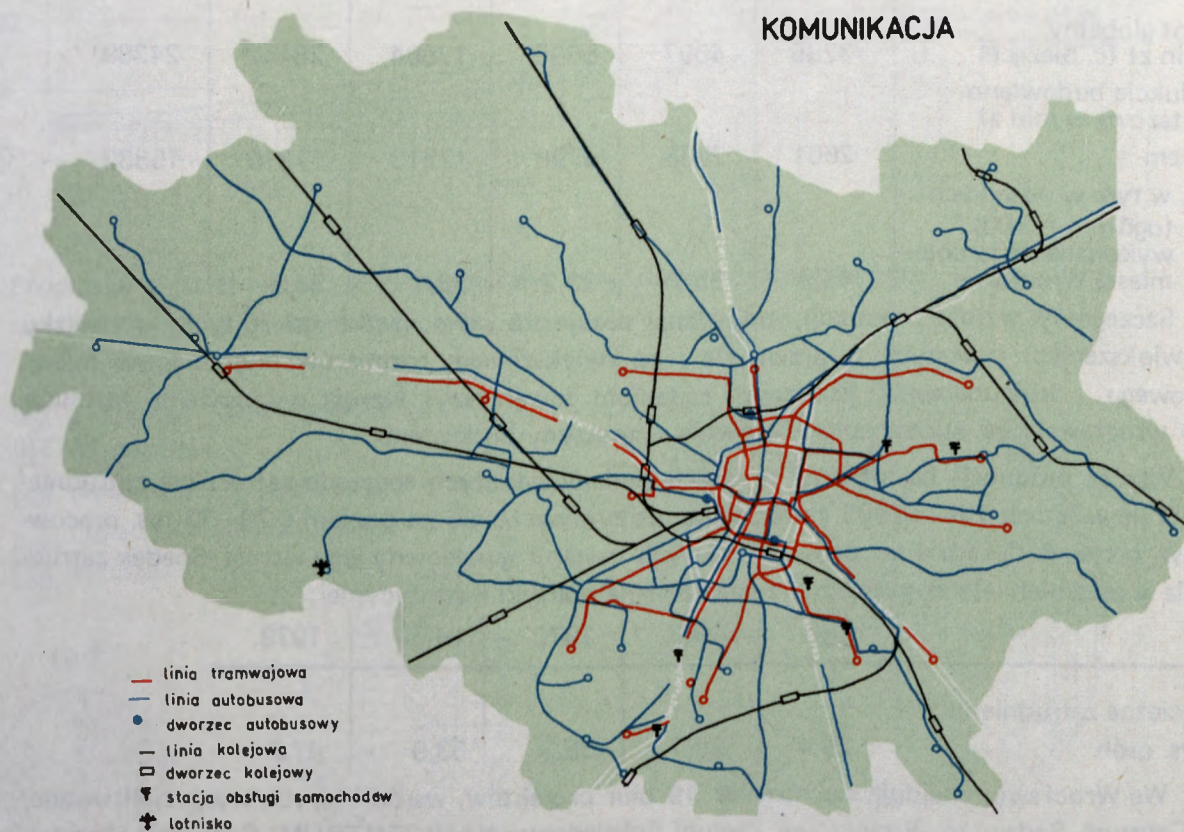
Szczególny wzrost produkcji budowlanej datuje się od początku lat 70-tych, w związku ze zwiększeniem inwestycji w przemyśle i ze zwiększeniem rozmiarów budownictwa mieszkaniowego i komunalnego. Rosnącym zadaniom towarzyszył wzrost wyposażenia technicznego wrocławskiego budownictwa, głównie w maszyny budowlane.

Wzrost produkcji budowlanej w latach siedemdziesiątych spowodował wzrost zatrudnienia. O ile w latach 1961—1965 zatrudnienie utrzymywało się na poziomie 29—30 tys. pracowników, o tyle w dekadzie lat siedemdziesiątych nastąpił gwałtowny jego wzrost. Spadek zatrudnienia w ostatnich latach wywołany został zmianą polityki inwestycyjnej:

	1961	1965	1970	1975	1979
Przeciętne zatrudnienie w tys. osób	29,4	29,7	35,3	53,9	47,2

We Wrocławiu znajduje się również 19 biur projektów, wśród których wyspecjalizowane, jak Centrum Badawczo—Projektowe Żeglugi Śródlądowej NAVICENTRUM, Centralny Ośrodek Badawczo—Projektowy Górnictwa Odkrywkowego POLTEGOR, czy Biuro Projektów Gazownictwa GAZOPROJEKT, są znaczące dla gospodarki narodowej.

KOMUNIKACJA

TRANSPORT

Wrocław jest ważnym węzłem kolejowym i drogowym leżącym na skrzyżowaniu głównych szlaków biegnących z północy na południe i z zachodu na wschód. Posiada port rzeczny (załadunek i wyładunek ca 4 mln ton towarów rocznie) i lotniczy (odprawa i przyjęcie ca 140 tys. pasażerów rocznie).

Odbudowana i rozbudowana po wojnie sieć kolejowa obejmuje w granicach miasta 264,3 km, z czego na sieć zelektryfikowaną przypada 98,7 km.

Aktualnie załadowuje i rozładowuje się rocznie we Wrocławiu 7861 tys. ton ładunków na kolejach; taborem samochodowym pracujących tu jednostek przewozi się 6235 tys. ton ładunków (poza transportem budownictwa).

Wrocław należy także do jednego z miast o szybkim tempie rozwoju motoryzacji, na co wskazuje liczba samochodów na 1000 mieszkańców, rosnąca z 53 pojazdów w 1960 roku do 177 w 1979 r., z czego samochodów osobowych 118 (w Warszawie 129).

GOSPODARKA KOMUNALNA

Gospodarka komunalna, obok zaopatrzenia ludności w dobra konsumpcyjne stanowi najistotniejszy element organizacji funkcjonowania aglomeracji miejskiej. Dlatego też zniszczone przez wojnę urządzenia komunalne były w szybkim tempie odbudowywane, tak że w 1946 roku długość czynnej sieci wodociągowej wynosiła już 456 km, wobec 761 km stanu obecnego.

Wrocław, dysponujący własną gazownią, zaopatruje w gaz 93 % ludności. Podobnie jak wodociągi, sieć gazowa należała do najszybciej odbudowanych i naprawionych, tak że już w 1946 roku jej długość wynosiła prawie 600 km wobec 936 km długości aktualnej.

W okresie ostatnich 20 lat znacznie (3,5-krotnie) zwiększyło się zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca: z 118,5 kWh w 1960 r. do 403,1 kWh w 1979 r.

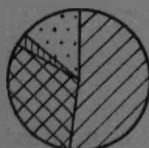
Wrocław jest miastem o pasmowej strukturze zabudowy, co powoduje wydłużenie tras komunikacji wewnętrznej. Świadczy o tym łączna długość jezdni, która wynosiła w 1979 r. 1337 km. Prawie 30 % tych jezdni wchodzi w system czynnych tras komunikacyjnych, wynoszących 392 km. Po trasach tych kursowało w 1979 roku 493 tramwaje, 417 autobusów i mikrobusów oraz 2032 taksówki; środkami tymi (bez taksówek) przewozi się rocznie około 350 mln pasażerów.

OSZCZEDNOŚCI

Wkłady oszczędnościowe w PKO

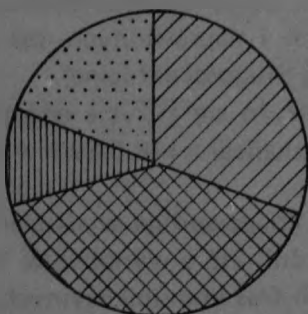
- oprocentowane – płatne na każde żądanie
- oprocentowane – terminowe
- mieszkaniowe
- inne (premiowane samochodami i pozostałe)

554 mln zł

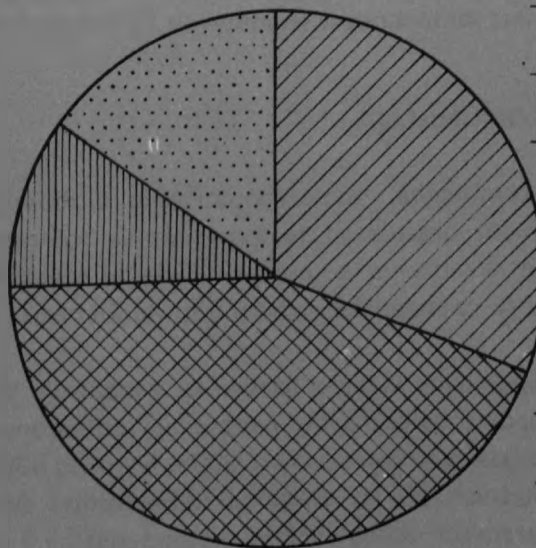
1960

3695 mln zł

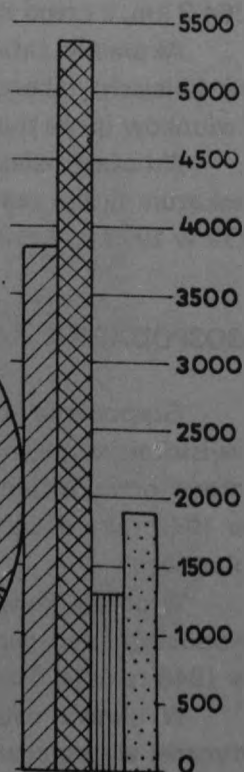
1970

12 339 mln zł

1979

Mln zł

WARUNKI BYTU LUDNOŚCI

DOCHODY LUDNOŚCI

Społeczno-gospodarcze oblicze Wrocławia jako wielkiego ośrodka przemysłu, nauki, kultury, a także administracji przesądza o głównych źródłach dochodów jego mieszkańców. Nominalny wzrost pieniężnych dochodów ludności determinowany był zarówno wzrostem liczby zatrudnionych w poszczególnych działach gospodarki narodowej, jak i tempem rozwoju gospodarczego oraz preferencjami polityki społecznej. Przeciętne płace miesięczne w podstawowych działach sfery produkcji materialnej Wrocławia uległy w latach 1960–1979 następującym zmianom:

PRZECIĘTNE PŁACE w złotych:	1960	1970	1979
w przemyśle	1822	2576	5092
w budownictwie	1983	2783	5854

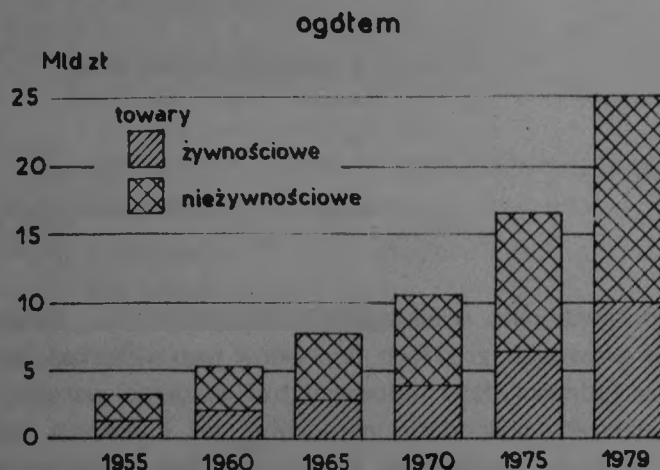
Jak wynika z tych danych płace w dekadzie lat siedemdziesiątych rosły co najmniej o połowę szybciej niż w latach sześćdziesiątych, co stanowiło wyraz realizacji programów VI i VII Zjazdu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.

Obok wynagrodzeń za pracę, poważną pozycję dochodów społeczeństwa stanowią świadczenia społeczne, w tym przede wszystkim emerytury i renty oraz zasiłki pieniężne.

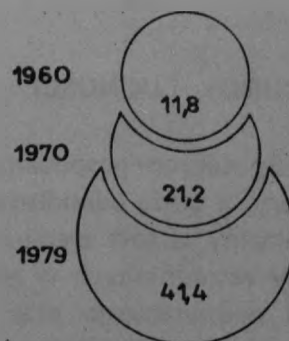
Świadczenia te rosły w wyższym tempie niż płace. Łączna suma środków pieniężnych wypłaconych we Wrocławiu z tytułu świadczeń społecznych w 1979 r. wyniosła blisko 3 mld zł, co w porównaniu z ich sumą z 1965 roku oznacza 3-krotny wzrost. Jeszcze większą dynamiką charakteryzowały się wypłacone emerytury i renty (z 303 mln zł w 1965 roku do 1,3 mld zł

HANDEL WEWNĘTRZNY (USPOŁECZNIONY)

Sprzedaż w handlu detalicznym (ceny bieżące)

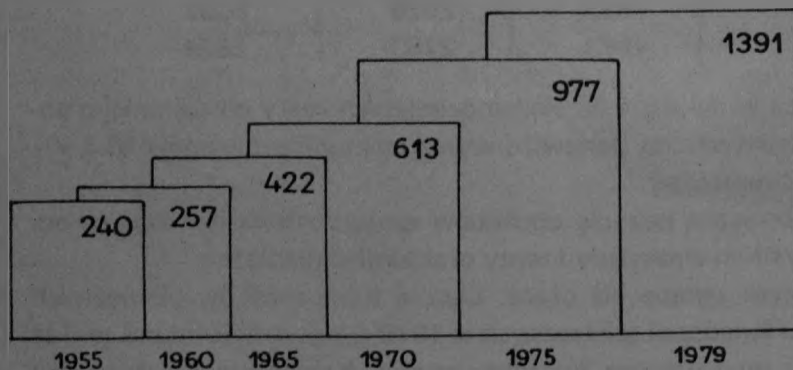

na 1 mieszkańca
(w tys. zł)

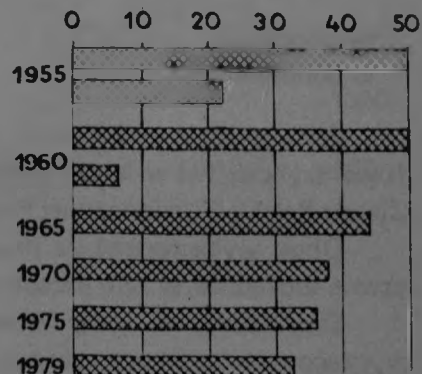

Zakłady gastronomiczne (bez placówek żywienia przyzakładowego)

sprzedaż (w mln zł)
(ceny bieżące)

liczba ludności na 1
miejsce konsumencie

w 1979 roku). Wzrosty te związane są ze stałymi podwyżkami indywidualnych emerytur i rent oraz ze wzrostem liczby uprawnionych do tych świadczeń (z 30 tys. osób w 1965 roku do 68 tys. osób w 1979 r.).

HANDEL I GASTRONOMIA

Odbudowa sieci zaopatrzenia ludności w podstawowe środki konsumpcyjne realizowała się we Wrocławiu w trudnych warunkach zniszczeń wojennych, szybko rosnącej liczby ludności, wysokiej dynamiki dochodów pieniężnych i pełnienia roli centrum handlowego dla całego obszaru aglomeracji wrocławskiej. W 1950 roku czynne były już 1773 punkty sprzedaży detalicznej. Była to jednak w znacznym stopniu sieć prowizoryczna. Dopiero w latach następnych modernizacja i doskonalenie organizacji tej sieci nabrały szerokiego rozmachu.

Ilustruje to poniższe zestawienie:

	1955	1960	1965	1970	1979
Punkty sprzedaży detalicznej	1928	2687	2599	2911	3113
w tym uspołecznione	1849	2009	2074	2258	2495
Zakłady gastronomiczne	84	109	145	197	415
w tym uspołecznione	81	84	127	157	362

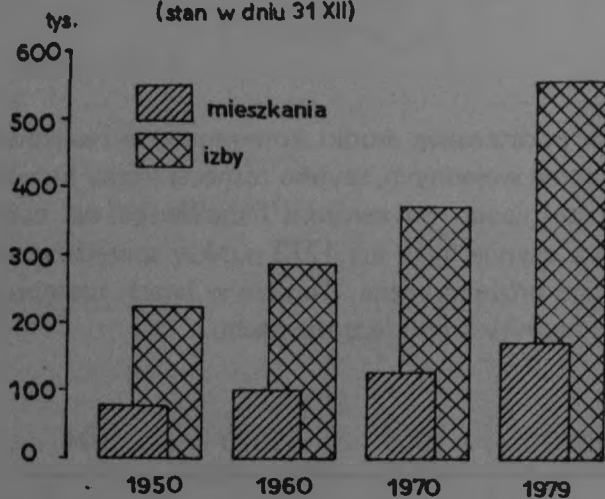
Z działających obecnie 3113 punktów sprzedaży detalicznej 58 % stanowią sklepy, w tym 5 dużych domów handlowych.

Sieć placówek gastronomicznych Wrocławia — chociaż od 1955 roku wzrosła niemal pięciokrotnie, a miejsca konsumenckie trzykrotnie (w 1955 r. — 5625, w 1979 — 18356) — jest wciąż niewystarczająca w stosunku do potrzeb miasta. Wśród 5 największych miast w kraju wyjątkowo niekorzystnie kształtują się w zakładach wrocławskich wskaźniki: zagęszczenia zakładu (1,7 tys. osób na 1 zakład) oraz obciążenia miejsca konsumenckiego (33 osoby na 1 miejsce).

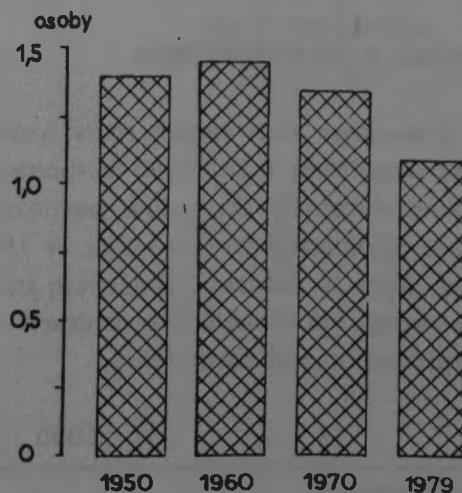
Zamożność społeczeństwa wrocławskiego i rozwinięte budownictwo mieszkaniowe stanowią czynniki potencjalnego popytu zarówno na dobra zaspokajające codzienne i sezonowe

GOSPODARKA MIESZKANIOWA

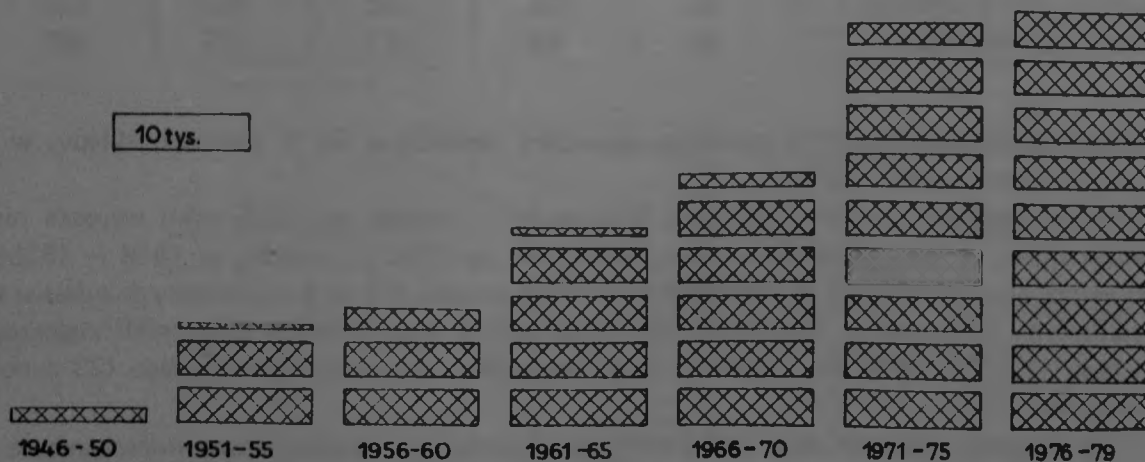
Zasoby mieszkaniowe zamieszkane
(stan w dniu 31 XII)

Liczba osób na izbę

Izby mieszkalne oddane do użytku

potrzeby, jak i na dobra inwestycyjne. Tym tłumaczy się prawie pięciokrotny ogólny wzrost obrotów (w cenach bieżących) wrocławskiego handlu uspołecznionego w ostatnim 20-leciu (w 1960 r. – 5163 mln zł, w 1979 r. – 25215 mln zł), a czterokrotny wzrost sprzedaży w przeliczeniu na 1 mieszkańca (z 11,8 tys. zł w 1960 r. do 41,4 tys. zł w 1979 r.). Obroty wrocławskiej gastronomii w 1979 roku wyniosły 1391 mln zł, co daje 2,3 tys. zł na 1 mieszkańca.

WARUNKI MIESZKANIOWE

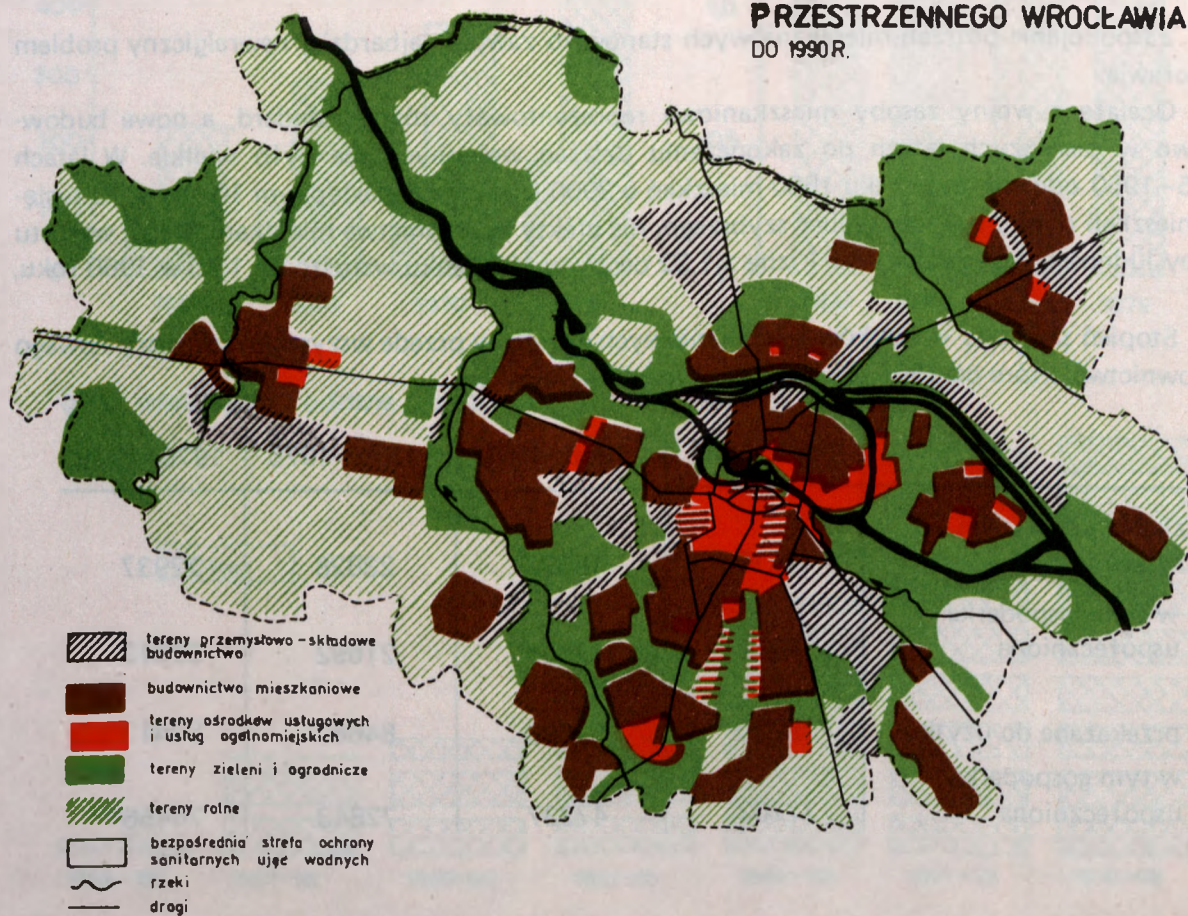
Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych stanowiło zawsze najbardziej newralgiczny problem Wrocławia.

Ocalałe z wojny zasoby mieszkaniowe reprezentowały różny standard, a nowe budownictwo w pierwszych latach po zakończeniu działań wojennych nie było wielkie. W latach 1945–1950 oddano do użytku 1560 mieszkań o 3900 izbach, a w następnym 10-leciu 18 tysięcy mieszkań o 46,9 tys. izb. Wobec szybszego, niż efekty budownictwa mieszkaniowego, wzrostu liczby ludności, zagęszczenie na 1 izbę z 1,32 osoby w 1950 roku wzrosło do 1,45 w 1960 roku.

Stopień poprawy warunków mieszkaniowych określały przede wszystkim rozmiary nowego budownictwa, które od 1961 roku systematycznie wzrastały:

	1961–1965	1966–1970	1971–1975	1976–1979
Mieszkania przekazane do użytku	14710	18677	23828	22937
w tym gospodarka uspołeczniona	14119	17556	21692	20313
Izby przekazane do użytku	39730	52890	84662	89417
w tym gospodarka uspołeczniona	37203	47337	72843	74456

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WROCŁAWIA DO 1990 R.

Wraz z przyspieszeniem tempa budownictwa mieszkaniowego zmniejszyło się w kolejnych okresach zagęszczenie mieszkań. Liczba osób przypadająca na 1 izbę zmalała z 1,33 w 1970 roku do 1,07 w 1978 roku.

Systematycznie poprawiał się też standard wyposażenia mieszkań, rosła liczba izb i powierzchnia przeciętnego mieszkania. Podczas gdy w 1965 roku przeciętne mieszkanie składało się z 2,39 izb i 36,9 m² powierzchni użytkowej, a w 1970 roku z 3,49 izb i 50,3 m² powierzchni, to w 1979 roku z 3,54 izb i 54,6 m² powierzchni użytkowej.

Najbardziej charakterystycznym miernikiem ilustrującym skalę przemian w poziomie wyposażenia mieszkań jest odsetek mieszkań posiadających instalacje sanitarne, wodociągowe i gazowe. W wyniku budowy nowych pełnokomfortowych mieszkań jak i poprzez przeprowadzenie kapitalnych remontów starych zasobów mieszkalnych, prawie wszystkie mieszkania wyposażone są w podstawowe urządzenia sanitarne, podczas gdy w 1960 roku w wodociąg wyposażonych było 78,4 % ogółu mieszkań miasta, w gaz sieciowy – 78,9 %, w ustęp tylko 55,5 %, a w 1970 roku odpowiednio: 90,5 %, 88,5 % i 71,7 %.

Pomimo ogromnego postępu problem mieszkaniowy nie został we Wrocławiu w pełni rozwiązany. Rozwiązanie kwestii mieszkaniowej będzie priorytetowym zadaniem na dekadę lat osiemdziesiątych.

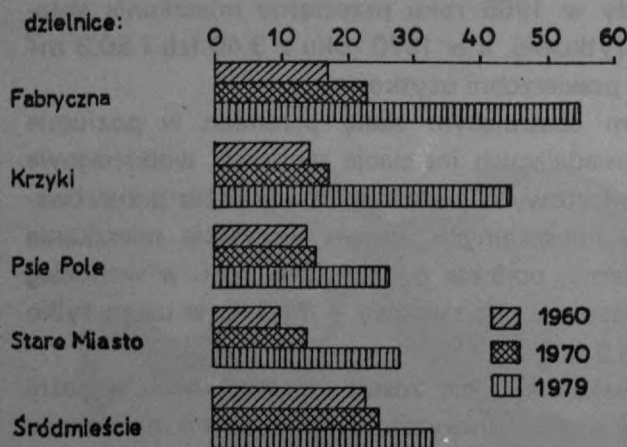
SZKOLNICTWO

Przedszkola stanowiące ważne ogniwo w systemie wychowawczo-oświatowym były organizowane równolegle ze szkołami. W 1955 r. funkcjonowało we Wrocławiu 75 przedszkoli, do których uczęszczało ponad 6,3 tys. dzieci. Aktualnie w 186 przedszkolach objętych jest wychowaniem 20,0 tys. dzieci, w tym wszystkie dzieci 6-letnie. Ponadto w 47 ogniskach przedszkolnych opiekę znajduje 1,9 tys. dzieci.

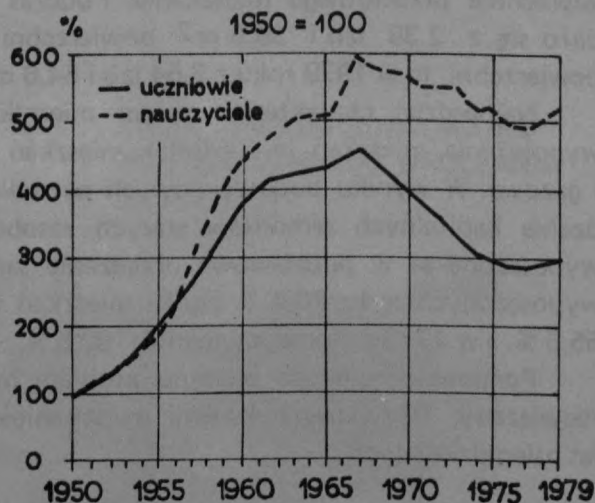
Szkolnictwo wrocławskie, wobec olbrzymich zniszczeń wojennych, rozpoczynało działalność powojenną w niezwykle trudnych warunkach lokalowych. Bezpośrednio po wyzwoleniu Wrocławia w 1945 roku zorganizowano 11 szkół podstawowych, w których uczyło się 1250 dzieci oraz pierwsze liceum ogólnokształcące dla 900 uczniów. Rozpoczęły działalność Uniwersytet i Politechnika jako jedna uczelnia, przyjmując 2,9 tys. studentów. Lata następne to okres niezwykle szybkiego rozwoju. Uruchamiano szkoły i uczelnie bądź to w obiektach

OŚWIATA I WYCHOWANIE

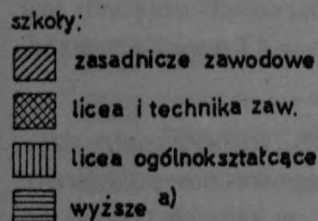
Przedszkola (stan w październiku)

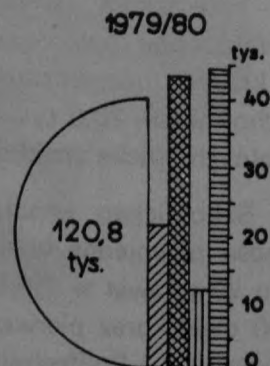
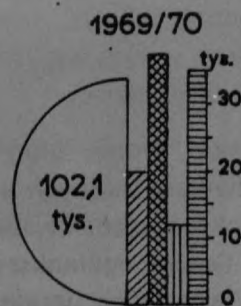
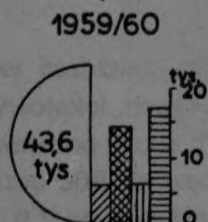
Szkoły podstawowe
(stan na początku roku szkolnego)

Uczniowie i studenci szkół ponadpodstawowych
(stan z początku roku szkolnego)

a) Stan w dniu 31 XII

odbudowywanych, bądź nowych. Różnicowała się coraz bardziej struktura profilowa szkół – szkoły dla pracujących, szkoły zawodowe, nowe uczelnie. Rosła liczba uczących się, liczba absolwentów. O ile tempo rozwoju szkolnictwa podstawowego wynikało ze wzrostu liczby dzieci, to rozwój szkolnictwa ponadpodstawowego określała sytuacja demograficzna, a także potrzeby rynku pracy i przyjmowania przez Wrocław funkcji ponadregionalnego ośrodka nauki.

Liczbę szkół, nauczycieli, uczniów (studentów) i absolwentów ilustruje następujące zestawienie:

	1945/46	1960/61	1970/71	1979/80
SZKOŁY PODSTAWOWE (bez specjalnych):				
szkoły	11	102	113	90
nauczyciele	.	1900	2457	2251
uczniowie	1250	68725	70448	53041
absolwenci	.	6865	11106	6801 ^{a)}
LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE:				
szkoły	1	16	18	22
nauczyciele	.	231	454	651
uczniowie	908	6046	12257	12240 ^{a)}
absolwenci	.	771	1867	3167 ^{a)}
SZKOŁY ZAWODOWE:				
szkoły	.	110	195	227
uczniowie	.	26900	58513	48868
absolwenci	.	3995	14757	14416 ^{a)}

a) Z poprzedniego roku szkolnego.

	1945/46	1960/61	1970/71	1979/80
SZKOŁY WYŻSZE:				
szkoły	1	8	8	8
studenci	2853	17769	34165	44232
— na studiach dziennych	2853	12857	22388	30815
— pozostali	—	4912	11777	13417
absolwenci	14	2334	5176	8425 ^{a)}

a) Z poprzedniego roku szkolnego

W parze ze szkolnictwem ogólnokształcącym i zawodowym dla pracujących działają we Wrocławiu pozaszkolne ośrodki oświaty dorosłych, do których należą uniwersytety powszechne i rolnicze, kursy nauki języków obcych oraz różnego rodzaju kursy zawodowe.

Szczególne role przypada szkołom wyższym: zapewniają one dopływ wysoko wykwalifikowanej kadry dla gospodarki narodowej. Niektóre z kierunków kształcenia we wrocławskich szkołach wyższych stanowią jedyne tego rodzaju studia specjalistyczne w Polsce. Należą tu m.in. chemia nieorganiczna, metalurgia ekstrakcyjna, technologia elektrotechniczna, projektowanie szkła oraz chłodnictwo.

OCHRONA ZDROWIA

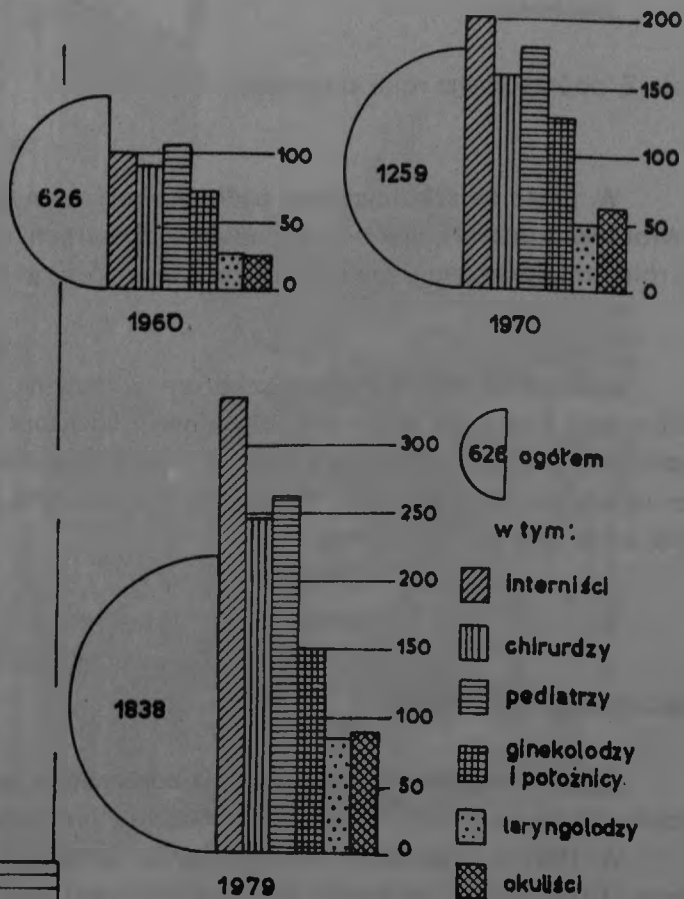
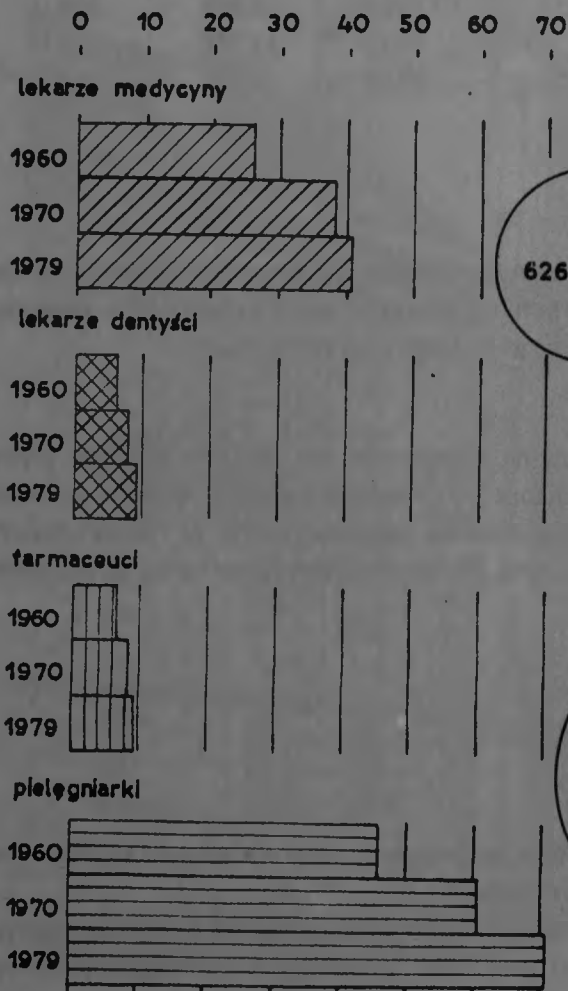
Od pierwszych dni organizowania administracji w wyzwolonym Wrocławiu służba zdrowia była dziedziną, której rozwój był szczególnie preferowany.

W 1957 r. pracowało we Wrocławiu już 894 lekarzy medycyny, 214 lekarzy dentyków oraz 1974 osoby personelu pielęgniarsko-położniczego. W dekadzie lat 1960–1970 liczba lekarzy medycyny powiększyła się do prawie 2000 osób, dentyków do 421, a personelu pie-

OCHRONA ZDROWIA

Personel służby zdrowia na 10 tys.
ludności (stan w dniu 31XII)

Lekarze specjaliści
(stan w dniu 31XII)

lęgniarsko—położniczego do 3511 osób.

Oznacza to, że wydatnej poprawie uległa możliwość zbliżenia opieki lekarsko—pielęgniarskiej do chorego. Na 10 tys. ludności przypadało bowiem już 38 lekarzy medycyny, 8 dentystów i 67 osób personelu pielęgniarsko—położniczego, tj. w przybliżeniu o połowę więcej niż w 1960 r.

W latach 70—tych nastąpiła dalsza poprawa parametrów w granicach około 10 %.

Zwiększyła się także baza materialna lecznictwa. Liczba łóżek w szpitalach wzrosła z 4929 w 1957 r. (14 szpitali) do 6625 w 1979 r. (16 szpitali). Aktualnie w budowie znajduje się szpital wieloprofilowy przy ul. Kamieńskiego; po oddaniu do użytku powiększy on stan posiadania lecznictwa szpitalnego o dalsze 800 łóżek.

Istotny wpływ na sprawność bieżącej opieki nad chorymi miała rejonizacja otwartego lecznictwa, którego bazę stanowią aktualnie 192 przychodnie, w tym 84 przy zakładach pracy.

Osiągnięciem najważniejszym było zbudowanie głównie siłami i środkami wrocławskich zakładów pracy Dolnośląskiego Centrum Diagnostyki Medycznej DOLMED, co pozwala na prowadzenie szerokiego wachlarza badań profilaktycznych określonych grup społecznych. Od daty uruchomienia w 1977 r. do końca 1979 r. objęto kierowanymi badaniami 58 tys. osób z całego terenu Dolnego Śląska.

Podstawowy kierunek polityki społecznej —opieka nad matką i dzieckiem — realizuje się we Wrocławiu przez sieć poradni dla kobiet i dzieci oraz przez opiekę nad dziećmi w 57 żłobkach (4020 miejsc). Opieką w tych zakładach objęto 32,4 % dzieci populacji 0—3 lat.

SPORT I TURYSTYKA

Wraz z normalizacją życia po 1945 r. zaczęły powstawać załączki sportu polskiego we Wrocławiu. Wprawdzie baza materialna była mocno zniszczona, ale zapał ówczesnych działaczy sportowych i zawodników doprowadził do tego, że w 1946 roku powstały już pierwsze kluby sportowe (IKS i PAFAWAG), a na odbudowanych stadionach miały miejsce pierwsze imprezy sportowe.

URZĄDZENIA SPORTOWE

Aktualnie sportowy ośrodek wrocławski należy do jednego z najsilniejszych w kraju, a liczba członków organizacji sportowych i kultury fizycznej wynosiła w 1979 r. 125 tys. Działają oni w 9 wielkich organizacjach i klubach sportowych, z których największymi są WKS „Śląsk” i Akademicki Związek Sportowy.

Bazę materialną sportu tworzą: 5 stadionów, 9 boisk do wielkich gier, 7 krytych pływalni, 2 hale sportowe i 2 sztuczne lodowiska. Największym kompleksem jest Stadion Olimpijski, mieszczący na głównym stadionie 50 tys. widzów.

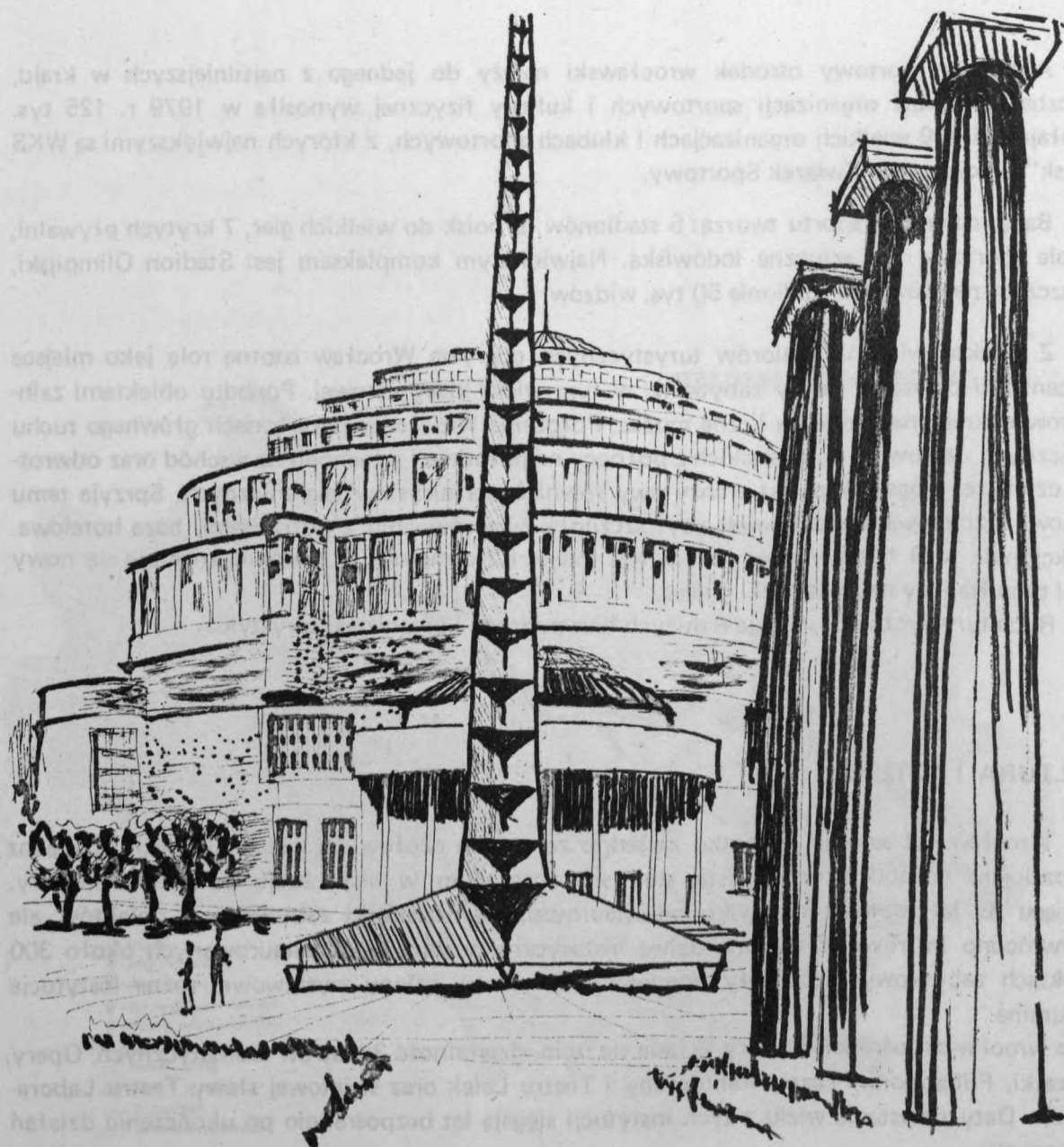
Z punktu widzenia walorów turystycznych odgrywa Wrocław istotną rolę jako miejsce koncentracji poważnej liczby zabytków, w tym wielu klasy zerowej. Ponadto obiektami zainteresowań krajoznawczych są liczne muzea. Położenie Wrocławia przy trasach głównego ruchu do licznych uzdrowisk dolnośląskich z północy na południe i z zachodu na wschód oraz odwrotnie, czyni zeń dogodny punkt tranzytowy również dla turystów zagranicznych. Sprzyja temu ruchowi rozbudowana, aczkolwiek zbyt szczupła w porównaniu z potrzebami, baza hotelowa. Funkcjonuje tu 9 hoteli na około 1,5 tys. miejsc i 2 campingi. W budowie znajduje się nowy hotel typu Haliday na ponad 600 miejsc.

Ruch turystyczny obsługuje 8 dużych biur podróży i organizacji turystyki.

KULTURA I SZTUKA

Wrocław od samego początku za jedno ze swoich czołowych zadań uznawał, aby wraz z rozwojem gospodarczym miasta stać się znaczącym w skali kraju ośrodkiem kultury. W ciągu 35 lat rozwoju nie tylko odrestaurowano tu dziesiątki zabytkowych obiektów, ale przywrócono im również ich prawdziwą historyczną postać. W odrestaurowanych około 300 obiektach zabytkowych znalazły pomieszczenia muzea, salony wystawowe, różne instytucje kulturalne.

Na wrocławski ośrodek kultury składa się m.in. działalność 3 teatrów dramatycznych, Opery, Operetki, Filharmonii, Teatru Pantomimy i Teatru Lalek oraz światowej sławy Teatru Laboratorium. Daty powstania wielu z tych instytucji sięgają lat bezpośrednio po ukończeniu działań wojennych.

Obok widowisk repertuarowych, realizowanych przez własne zespoły, jest Wrocław miejscem szeregu festiwali, z których największymi są: Festiwal Polskich Sztuk Współczesnych, Festiwal Polskiej Muzyki Współczesnej, Jazz nad Odrą i Festiwal Oratoryjno—Kantatowy „Wratislavia Cantans”.

Istotną na niwie kultury rolę spełnia działalność 9 wrocławskich muzeów, w tym Muzeum Narodowego. Obok ekspozycji stałych organizowane są w nich wystawy czasowe. O ile w 1960 r. zorganizowano ich 11, to w 1979 r. 82 czasowe i 29 objazdowych.

We Wrocławiu pracuje Rozgłośnia Polskiego Radia i Ośrodek Telewizji. Tu także działa Wytwórnia Filmów Fabularnych produkująca rocznie średnio 12 filmów długo— i średnio—metrażowych.

27 kin dysponuje ponad 10 tys. miejsc.

Istnieją tu zasłużone dla kultury narodowej Biblioteka i Wydawnictwo Ossolińskich.

Niezwykle silnie rozwinęła się sieć bibliotek publicznych. W 1960 r. było ich 52 z księgozbiorem złożonym z 235 tys. woluminów, w 1979 r. — 111, a księgozbiory powiększyły się 6—krotnie (do 1,4 mln woluminów).

Istotną rolę w kreowaniu rozwoju społeczno—kulturalnego miasta odgrywają wychodzące we Wrocławiu 3 dzienniki i 3 czasopisma periodyczne.

Imprezą, która wrocławskiemu życiu kulturalnemu dodaje od lat szczególnej barwy jest Wrocławskie Święto Kwiatów, inaugurowane corocznie w lipcu, upamiętniając rocznicę Odrodzenia Polski.

WOJEWÓDZTWO WROCŁAWSKIE

Stan na 1.1.1980r.

WOJEWÓDZTWO WROCŁAWSKIE I M. WROCŁAW W LATACH 1975-1979

Wrocław jest stolicą województwa wrocławskiego, utworzonego w aktualnym kształcie w czerwcu 1975 roku w wyniku przeprowadzonych zmian w podziale administracyjnym kraju. Obszar województwa o powierzchni 6287 km² (2,0 % powierzchni kraju) obejmuje tereny Równin: Wrocławskiej i Oleśnickiej, część Przedgórze Sudeckiego z masywem Ślęży, a na północy opiera się o Wzgórze Trzebnickie.

W skład Wrocławskiego, poza miastem Wrocławiem, wchodzi 2 miasta samodzielne (Oleśnica i Oława), 13 jednostek o wspólnym urządzie miasta i gminy oraz 20 gmin wiejskich.

Wrocławskie zamieszkuje 1065 tys. ludności, co stawia województwo na 7 miejscu w kraju. Oblicze społeczno—gospodarcze województwa wrocławskiego kształtuje w sposób zasadniczy miasto Wrocław, jako duży uprzemysłowiony ośrodek miejski, wielkie centrum kultury i nauki. Koncentruje ono bowiem 63 % ludności, 68 % zatrudnionych, 65 % nakładów inwestycyjnych, 56 % zasobów mieszkaniowych (izb), 84 % lekarzy medycyny, daje 70 % produkcji przemysłowej, a 96 % podstawowej produkcji budowlano—montażowej całego województwa.

Pod względem gospodarczym Wrocławskie jest jednym z głównych regionów Polski. Rozmiary produkcji przemysłowej umiejscawiają je na 4 miejscu w kraju.

Istotną rolę w gospodarce kraju odgrywa też wrocławskie rolnictwo, a zwłaszcza produkcja roślinna: relatywnie wysoki jest udział naszego województwa w krajowym skupie 4 zbóż, na czołowym miejscu stawiają województwo wysokie plony 4 zbóż, ziemniaków czy buraków cukrowych.

Chociaż główne centrum przemysłowe województwa stanowi miasto Wrocław, również i poza nim znajduje się szereg dużych zakładów przemysłowych, w tym znane Jelczańskie

	1975	1976	1977	1978	1979		
	w liczbach bezwzględnych					1975= =100	Polska= =100
Ludność ogółem w tys.	1025,7	1038,1	1048,9	1051,9	1064,8	103,8	3,0
w tym kobiety	523,0	529,6	535,3	540,1	547,2	104,6	3,0
w tym w m. Wrocławiu	575,9	584,5	592,5	597,7	608,4	105,6	1,7
Zatrudnienie w gospodarce uspołecznio- nej w tys. /bez uczniów/	429,1	429,9	435,8	437,1	430,1	100,2	3,5
w tym kobiet w %	45,2	45,5	45,4	45,7	46,0	101,8	x
w tym w m. Wrocławiu	296,0	296,9	299,4	298,4	293,1	99,0	2,4
Nakłady inwestycyjne w gospodarce uspo- łecznionej w mld zł /w cenach z 1 I 1971 r./	16,2	16,0	17,1	17,0	15,8	97,5	2,9
w tym w m. Wrocławiu	5,6	10,8	11,8	10,7	11,1	198,2	2,0
Produkcja globalna przemysłu uspołecznio- nego w mld zł /ceny z 1 I 1971 r./ ^{a/} ...	67,8	74,4	78,0	82,7	85,1	125,5	3,9
w tym w m. Wrocławiu	47,0	51,9	54,1	57,6	59,0	125,5	2,7
Sprzedaż wyrobów, robót i usług własnej produkcji w przemyśle uspołeczniowym w mld zł ^{a/}	78,7	90,3	98,7	108,9	113,0	143,6	3,7
w tym w m. Wrocławiu	55,6	63,4	69,3	76,0	77,9	140,1	2,6
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle uspołeczniowym w tys. /bez uczniów/ ^{a/} ...	155,3	155,1	155,1	154,1	153,0	98,5	3,2
w tym w m. Wrocławiu	107,8	107,5	107,1	105,7	105,0	97,4	2,2
Obrót globalny uspołeczniowanych przedsię- biorstw budowlano-montażowych w mld zł /ceny bieżące/	18,5	23,9	24,8	27,2	25,6	138,4	4,9
w tym produkcja budowlano-montażowa ..	12,8	16,6	16,6	18,1	16,6	129,7	4,8
Przeciętne zatrudnienie w uspołecznio- nych przedsiębiorstwach budowlano- montażowych w tys.	56,2	56,1	54,4	53,6	50,0	89,0	4,7
Produkcja budowlano-montażowa wykonana na terenie województwa wrocławskiego i m. Wrocławia w mld zł /ceny bieżące/ ogółem	6,6	8,3	8,4	9,8	.	.	.
w tym przez własne przedsiębiorstwa budowlano-montażowe	5,5	7,3	7,6	8,9	.	.	.

a/ Metoda zakładowa.

Zakłady Samochodowe w Jelczu k/Oławy, Nadodrzańskie Zakłady Przemysłu Organicznego ROKITA w Brzegu Dolnym, czy Dolnośląskie Zakłady Przemysłu Skórzanego ODRA – Zakład Obuwia w Oleśnicy.

Dorobek 35-lecia stawia region wrocławski w rzędzie czołowych na mapie gospodarczej Polski.

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
1. Wzrost	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
2. Przemysł	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
3. Budownictwo	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
4. Rolnictwo	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
5. Handel	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
6. Usługi	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
7. Transport	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
8. Inne	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
9. Razem	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000

Statystyczną charakterystykę rozwoju społeczno-gospodarczego województwa wrocławskiego i miasta Wrocławia w latach 1975–1979 w głównych działach gospodarki narodowej ilustrują zawarte w zamieszczonych obok tablicach podstawowe dane liczbowe.

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
1. Wzrost	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
2. Przemysł	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
3. Budownictwo	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
4. Rolnictwo	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
5. Handel	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
6. Usługi	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
7. Transport	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
8. Inne	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
9. Razem	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000

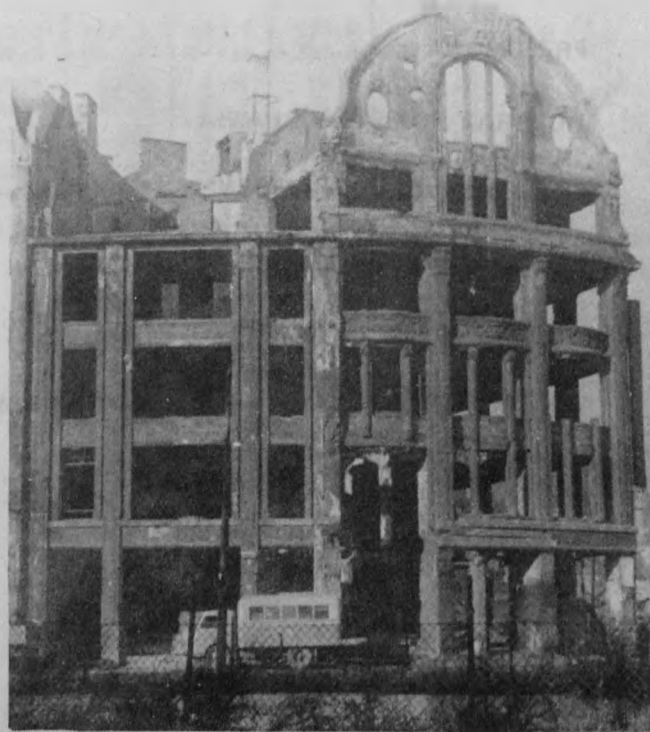
	1975	1976	1977	1978	1979		
	w liczbach bezwzględnych				1975= =100	Polska= =100	
Powierzchnia użytków rolnych w tys.ha ..	414,2	415,0	415,0	414,0	412,9	99,7	2,2
Plony w q/ha:							
4 zbóż	32,3	32,3	27,0	36,3	29,1	90,1	132,9
ziemniaków	187	243	151	228	205	109,6	101,0
buraków cukrowych	341	217	314	331	308	89,7	99,0
Bydło na 100 ha użytków rolnych w szt...	79,5	76,9	77,4	79,7	79,8	100,4	68,6
Trzoda chlewna na 100 ha użytków rolnych w szt.	91,0	84,9	98,0	105,1	109,3	120,1	111,8
Sprzedaż w uspołecznionym handlu detalicznym rynkowym w mln zł /ceny bieżące/	24546	28669	32710	35773	37173	151,4	3,6
w tym w m. Wrocławiu	16647	19518	22367	24477	25215	151,5	2,4
Sprzedaż w uspołecznionych zakładach gastronomicznych w mln zł /ceny bieżące/	1645	1825	2002	2142	2363	143,6	3,4
w tym w m. Wrocławiu	977	1074	1187	1273	1391	142,4	2,0
Oddane do użytku:							
izby mieszkalne w tys.	31,3	30,7	30,6	38,0	31,6	101,0	2,9
w tym w m. Wrocławiu	22,7	21,4	19,0	27,0	22,0	96,9	2,0
powierzchnia użytkowa mieszkań w tys.m ²	445,7	451,8	462,3	591,6	513,6	115,2	2,8
w tym w m. Wrocławiu	316,3	307,6	281,1	413,4	351,8	111,2	1,9
Lekarze medycyny	2793	2859	2903	2950	3070	109,9	4,6
na 10 tys. ludności	27,2	27,5	27,7	28,0	28,8	105,9	x
w tym w m. Wrocławiu	2217	2252	2309	2358	2464	111,1	3,7
Łóżka w szpitalach	9534	9280	9572	9614	9669	101,4	4,1
na 10 tys. ludności	93,0	89,4	91,3	91,4	90,8	97,6	x
w tym w m. Wrocławiu	6242	6141	6451	6570	6742	108,0	2,9

SPIS TREŚCI

	Str.
PRZEDMOWA	3
WCZORAJ I DZIŚ WROCŁAWIA	5
PRZEMIANY DEMOGRAFICZNE I SPOŁECZNO-ZAWODOWE	9-15
ROZWÓJ GOSPODARCZY	17-25
WARUNKI BYTU LUDNOŚCI	27-43
WOJEWÓDZTWO WROCŁAWSKIE I M. WROCŁAW W LATACH 1975-1979	45-47

Gmach Wojewódzkiego Urzędu
Statystycznego we Wrocławiu

Ruiny powyższego gmachu
w latach 50-tych

